

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

Робоча програма
навчальної дисципліни
Психогігієна сім'ї та сімейних стосунків
вибіркова

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

Розробники: ЖУРАТ Юлія Василівна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та психології
дошкільної освіти

Профайл викладача (-ів) http://preschool.cv.ua/Zhurat_Yulia_Vasylivna/

Контактний тел. +38 (050) 1043709

E-mail: y.zhurat@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5845>

Консультації Консультації з навчальної дисципліни проводяться очно та онлайн.
Очні консультації: середа з 13.00. до 14.00
ауд. 531, корпус №8 Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Онлайн-консультації (за попередньою домовленістю) :
вівторок з 15.00 до 17.00

1. Мета навчальної дисципліни полягає у засвоєнні студентами знань про психологію подружніх, дитячо-батьківських взаємин та профілактики конфліктів, розкриття психологічних особливостей сучасної сім'ї, ознайомлення студентів із сучасними проблемами сучасної сім'ї, роль сім'ї в соціалізації індивіда.

2. Результати навчання

У процесі вивчення дисципліни «Психогігієна сім'ї та сімейних стосунків» студент повинен оволодіти наступними компетенціями:

знання про: предмет і об'єкт психології сім'ї, сучасну методологію; історію становлення та розвитку психології сім'ї у вітчизняній та зарубіжній науці, їх взаємовплив та взаємозбагачення; основні закономірності і тенденції розвитку сім'ї як соціального інституту, її особливості, прояви, функціонування.

уміння: користуватися найновішою методологією аналізу сімейних проблем і явищ; орієнтуватися в проблемах сім'ї, які стосуються її створення та функціонування, особливостей уявлень молоді про сім'ю, розвитку гармонійних взаємостосунків на основі спільності поглядів та наявності у членів подружжя сумісності, особливостей психологічного клімату сім'ї та його впливу на формування повноцінної особистості дитини; об'єктивно оцінювати проблеми та перешкоди, бачити перспективи розвитку та нормального функціонування сім'ї в Україні.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

Інтегральна компетентність

Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-7. Навички міжособистісного спілкування та взаємодії.

Фахові компетентності

КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

Програмні результати навчання

ПРН-1. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.

ПРН-2. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

ПРН-3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

ПРН-5. Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.

ПРН-8. Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	6	11	3	90	11		22		57		залік
Заочна	6	11	3	90	12				78		залік

3.1. Загальна інформація

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назва змістовних тем модуля	Кількість годин			
	Денна форма		Заочна форма	
	Усього	У тому числі	Усього	У тому числі

		л	п	ла б	і н д	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Психологія сімейних відносин як розділ психології												
Тема 1. Розвиток науки про сім'ю та історичні зміни сім'ї та шлюбу	11	2		2		7	11	2				9
Тема 2. Соціально-психологічна модель сімейних відносин	14	2		4		8	11	2				9
Усього по змістовному модулю 1.	27	4		6		15	22	4				18
Змістовий модуль 2. Сучасна сім'я та її психологічні особливості. Сімейні стосунки												
Тема 3. Формування подружньої пари. Готовність до шлюбу і сімейного життя	9			2		7	10					10
Тема 4. Проблеми молоді сім'ї, задоволеність шлюбом та подружжя сумісність	12	1		4		7	12	2				10
Тема 5. Сімейні конфлікти. Причини сімейних конфліктів.	11	2		2		7	10					10
Тема 6. Дестабілізація сімейних взаємин, розлучення та його наслідки	13	2		4		7	12	2				10
Тема 7. Гендерне виховання дітей дошкільного віку в сім'ї	9			2		7	12	2				10
Тема 8. Сім'я та психічна травматизація особистості	11	2		2		7	12	2				10
Усього по змістовному модулю 4.	63	5		16		42	68	8				60
Усього	90	11		22		57	90	12				78

3.4. Тематика практичних занять

Практичні заняття здобувачів освіти не передбачені освітньою-професійною програмою “Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти) ” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

3.5. Тематика лабораторних занять

Лабораторні заняття здобувачів освіти не передбачені освітньою-професійною програмою “Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти) ” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

3.6. Індивідуальні завдання, передбачені робочим навчальним планом

Індивідуальні заняття здобувачів освіти не передбачені освітньою-професійною програмою “Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти) ” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

3.7. Самостійна робота студента (ІНДЗ)

Самостійна робота студента – один із основних способів оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов’язкових аудиторних занять час. Її мета полягає у поглибленні, узагальненні та закріпленні теоретичних знань і практичних умінь студентів з дисципліни.

Самостійна робота студентів здійснюється у формі: підготовки до лекцій (передбачає самостійне вивчення теоретичного навчального матеріалу з кожної теми, наданого в основній та додатковій літературі, конспекті лекцій тощо) і практичних занять (здійснюється шляхом ознайомлення з основними теоретичними положеннями до кожного практичного заняття, нормативною документацією а ін.).

Самостійна робота

№	Назва теми
1	Розвиток науки про сім’ю та історичні зміни сім’ї та шлюбу.
2	Соціально-психологічна модель сімейних відносин.
3	Формування подружньої пари. Готовність до шлюбу і сімейного життя.
4	Проблеми молодого сім’ї, задоволеність шлюбом та подружжя сумісність.
5	Сімейні конфлікти. Причин сімейних конфліктів.
6	Дестабілізація сімейних взаємин, розлучення та його наслідки.
7	Гендерне виховання дітей дошкільного віку в сім’ї.
8	Сім’я та психічна травматизація особистості.
9	Психологічна діагностика сім’ї.
10	Психологічна корекція сімейних стосунків: психологічне консультування та психотерапія.
11	Розвиток науки про сім’ю та історичні зміни сім’ї та шлюбу.
12	Соціально-психологічна модель сімейних відносин.

13	Формування подружньої пари. Готовність до шлюбу і сімейного життя.
14	Проблеми молодої сім'ї, задоволеність шлюбом та подружжя сумісність.
15	Сімейні конфлікти. Причин сімейних конфліктів.
16	Дестабілізація сімейних взаємин, розлучення та його наслідки.
17	Гендерне виховання дітей дошкільного віку в сім'ї.
18	Сім'я та психічна травматизація особистості.
19	Психологічна діагностика сім'ї.
20	Психологічна корекція сімейних стосунків: психологічне консультування та психотерапія.
21	Розвиток науки про сім'ю та історичні зміни сім'ї та шлюбу.
22	Соціально-психологічна модель сімейних відносин.
23	Формування подружньої пари. Готовність до шлюбу і сімейного життя.

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Викладання навчальної дисципліни «Психологія дитяча» спрямоване на досягнення програмних результатів навчання, що, у свою чергу, забезпечується застосуванням традиційних та інноваційних форм, методів та технологій навчання і викладання (у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://bit.ly/3GWXpCQ>)).

У процесі професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти застосовуються ефективні методи, спрямовані на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів. Використовуються як традиційні, так і інноваційні методи навчання, зокрема проблемний метод, частково-пошуковий (евристичний) метод, педагогічне моделювання, ділові ігри, дискусії, імпровізації, розв'язування педагогічних завдань, а також методи розвитку критичного мислення.

Застосовуються студентоцентрований, проблемно-орієнтований, діяльнісний, комунікативний, професійно-орієнтований та міждисциплінарний підходи до навчання. Використовуються різні види лекцій, такі як міні-лекції, багатоцільові лекції, проблемні лекції, бінарні лекції та лекції-візуалізації, а також семінарські заняття, включаючи семінари з евристичною бесідою, семінар-практикуми та комбіновані семінари.

У разі необхідності навчання в онлайн-режимі лекційні та семінарські заняття проводяться на платформах Moodle, Zoom, Google Meet та Google Classroom. Поточне, рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється на зазначених платформах за допомогою автоматизованих тестів, розроблених викладачами, з використанням систем Moodle та Google Forms.

5. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Поточний контроль проводиться з метою з'ясувати рівень знань та умінь з теми заняття. Передбачає усне опитування, виконання тестових завдань і вирішення ситуаційних задач. Поточний контроль на семінарських заняттях проводиться з метою виявлення готовності здобувачів освіти до занять. Такий вид контролю може здійснюватися у таких формах:

- вибіркове усне опитування на початку заняття;

- фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв.;

- фронтальна перевірка готовності студентів до заняття;
- письмові відповіді на окремі питання практичного заняття;
- письмова (до 20хв.) контрольна робота;
- захист мультимедійних презентацій.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Оцінювання поточної навчальної діяльності, підсумкового контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол No2 від 24 лютого 2020 року

<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYlONEosLySV/view>).

Бал, отриманий на екзамені, сума балів, отриманих студентом за різні види виконаної роботи у межах курсу, модульні письмові роботи складають підсумкову семестрову оцінку.

Під час підсумкового контролю враховуються результати студента за всіма видами навчальної роботи згідно зі структурою залікових кредитів.

Сума балів за два модулі є кількістю балів за теоретичну підготовку, й не може перевищувати – 60 балів.

Критерії оцінювання семінарського заняття (усна відповідь)

«100-90» бали – повно, змістовно, з посиланням на наукові джерела, цитування авторів, зв'язок з попередньо вивченими темами та проекцією на професійну діяльність, повна відповідь на уточнюючі питання, часткова опора на конспект.

«89-70» бали – достатньо повно, з посиланням на наукові джерела, відповідність темі та плану, зв'язок з попередньо вивченими темами та проекцією на професійну діяльність, об'ємна відповідь на додаткові питання, часткова опора на конспект.

«69-40» бали – неповне розкриття змісту питання, неповна або негрунтовна відповідь на додаткові питання, допущені незначні помилки під час відповіді, опора на конспект.

«39-1» бали – часткове розкриття програмного питання, слабке знання базових понять і показників, неповна або відсутня відповідь на додаткові питання, читання з конспекта.

На занятті заохочується активність здобувачів, участь в обговоренні питань. Висока активність на семінарському занятті (від 3 і більше змістовних доповнень) оцінюється від 1 до 3 балів; середня активність – (доповнення не повні, часткове повторення попереднього доповідача) від 1 до 2 балів.

Самостійна робота, в межах поточної роботи може здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань;
- виконання практичних завдань;
- конспектування першоджерел;
- виконання індивідуальних (професійно-орієнтованих) завдань;
- підготовка до підсумкових модульних робіт;
- підготовка до заліку/екзамену.

Організація *самостійної роботи в умовах дистанційної освіти* здійснюється із застосування технології дистанційного навчання Moodle, де представлений перелік завдань.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
100-90	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент системно володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою ІКТ, має власну думку щодо викладеного матеріалу, здатен її аргументувати, робить висновки до виконання завдання підходить творчо.
89-70	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією.
69-50	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент може доповісти основні положення проведеної роботи без глибинного аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.
49-30	Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.
29-10	Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією.
9-0	Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.

У межах поточного чи підсумкового контролю (заліку/іспиту) до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу. Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак не більше ніж 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Політика навчальної дисципліни

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Роботи, які подаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижче. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за умови, що причина відсутності студента на модулі була поважною.

Політика щодо академічної доброчесності. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями, які не повинні перевищувати 20%. Списування під час контрольних робіт та на екзаменах заборонені.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали.

Підсумковий – здійснюється у формі заліку/іспиту. Оцінювання здійснюється відповідно до регламенту проведення контролю та критеріїв оцінювання. Максимальна кількість балів, що нараховується за залік 40 балів.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

5.1. Критерії оцінки підсумкової роботи (екзамен)

Контроль здійснюється з метою оцінки результатів засвоєння знань і результатів проведеної викладачем роботи.

Проведення контролю знань відбувається у письмовій формі за допомогою завдань, які складаються з трьох частин – тестових, теоретичних питань та практичного завдання і передбачає оцінку знань студентів за системою ECTS.

Загальна кількість балів, яку може отримати студент – 40.

Запитання тестового блоку оцінюються загальною сумою у 10 балів.

10 балів – 37-40 правильних відповідей

9 балів – 33-36 правильних відповідей

8 балів – 29-32 правильних відповідей

7 балів – 25-28 правильних відповідей

6 балів – 21-24 правильних відповідей

5 балів – 17-20 правильних відповідей

4 балів – 13-16 правильних відповідей

3 балів – 9-12 правильних відповідей

2 балів – 5-8 правильних відповідей

1 балів – 1-4 правильних відповідей

0 балів – жодної правильної відповіді

Запитання теоретичного та практичного блоків оцінюються загальною сумою у 30 балів (по 15 балів відповідно).

36-40 балів виставляється за умови правильного виконання не менше як 90 % завдань.

28-35 балів виставляється за умови правильного виконання не менше як 70% завдань.

20-27 балів виставляється за умови правильного виконання не менше як 50% завдань.

0-19 балів виставляється за умови правильного виконання не менше як 35 % завдань.

5.2. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90–100)	відмінно
Добре	B (80–89)	дуже добре
	C (70–79)	добре

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Задовільно	D (60–69)	задовільно
	E (50–59)	достатньо
Незадовільно	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

90-100 А відмінно Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

80-89 В дуже добре Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна

70-79 С добре Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок

60-69 D задовільно Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих

50-59 E достатньо Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні

35-49 FX незадовільно з можливістю повторного Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу

1-34 F незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

5.3. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі проекти);
- доповіді, реферати, презентації за обраною темою;
- есе;
- розрахункові, графічні, табличні, статистичні та інші роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- реферування наукової літератури;

- створення структурних (візуальних) схем;
- виконання творчих завдань (доповіді, проекти, огляди тощо);

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин і надання відповідних документів, що їх підтверджують, навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (підстава: оформлений студентом пакет документів, наказ ректора).

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Правилами академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravya-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>) та «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1178>)

6. Форми поточного та підсумкового контролю

- *поточний контроль* (максимально – 50 балів): оцінюється робота студентів на семінарських заняттях; виконання завдань для самостійного опрацювання студентами, практичних завдань, творчих робіт, презентацій, тестових і письмових робіт;
- *рубіжний контроль* (максимально – 10 балів за два модулі): за 10-тибальною шкалою оцінюються модульні письмові роботи у кінці модуля 1 та модуля 2;
- *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів): залік. Форма проведення – усна.

Бал, отриманий на заліку, сума балів, отриманих студентом за різні види виконаної роботи у межах курсу, модульні письмові роботи складають підсумкову семестрову оцінку.

7. Рекомендована література

7.1. Основна література до курсу:

1. Акіменко Ю.Ф. *Програма та методика проведення ігрових занять з розвитку соціального інтелекту в учнів 1-4 класів*. Практична психологія та соціальна робота. №10. 2001. с. 31-34.
2. Біла О.Г. *Пізнання групової динаміки АСПН через малюнок “Я і група”* Практична психологія та соціальна робота. №6. 2001. с. 33-38.
3. Буцкіна С.В. *Формування мотиваційної готовності дітей 6-7 років до навчання в школі*. Практична психологія та соціальна робота. №5. 2001.с. 16-19.
4. Гірник А.М., Шпалерчук І.Н. *Тренінг комінікативних умінь* (методичні матеріали). Практична психологія та соціальна робота. №1-2.2001.
5. Кравець В.П. *Теорія і практика дошлюбної підготовки молоді*.- К.: Київс. правда, 2000. - 687с.
6. Козловська Е. В. Психологічна готовність молодого подружжя до гармонізації стосунків : дис. ... канд. психол. наук. / Е. В. Козловська. К., 2010.
7. Комісарова С.М., Білогорка М.В., Скорейко Г.А. *Мистецтво сімейного життя*.- Чернівці: Складів, 2000. 112 с.
8. Кісарчук З. Г. Психологічна допомога сім'ї : навч. посіб. : у 3 кн. / З. Г. Кісарчук, О.І. Єрмусевич. К. : Главник, 2006.
9. Лефтеров В. О., Цільмак О. М. Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі. Ліра До, 2020. 266 с.
10. Медіна Т. Батьківська сім'я як осередок підготовки до подружнього життя / Т.Медіна // Релігія та соціум. 2011, №2. С. 129–134.
11. Психологія сім'ї: підручник / за ред. В. М. Поліщука. Суми: Університетська книга, 2021. 248 с.
12. Психологія сучасної сім'ї : навч.посіб. О. А. Столярчук. Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. 136 с.
13. Психологія сім'ї. Конспект лекцій. Розр. Ушакова І.М. Харків: Національний університет цивільного захисту України, 2017. 83с.
14. Шебанова Г.С. *Практичний курс «Сприяння своєму зростанню»*. Практична психологія та соціальна робота. №2-4. 1999.
15. Children and parents: media use and attitudes report, 2015. – URL: https://www.ofcom.org.uk/__data/assets/pdf_file/0024/78513/childrens_parents_nov2015.pdf. (Last access: 04.02.2020).
16. Danby S.J., Flear M., Davidson C., Hatzigianni M. (eds.). *Digital Childhoods: Technologies and Children's Everyday Lives*. Springer,. 2018. Vol. 22. 1287 p.

7.2. Допоміжна:

1. Титаренко Т.М. *Кризове психологічне консультування*. К.: Главник, 2004.
2. Ісаєва Є. *Дослідження впливу сімейних відносин на виникнення страхів у дітей*. Соціальна психологія. 2006. № 5. С. 103–109.
3. Помиткіна Л.В. *Психологія сім'ї*. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Л.В. Помиткіна, В.В. Злагодух, Н.С. Хімченко Н.І. К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. 270 с.
4. Столярчук О. А. *Психологія сучасної сім'ї* : навч.посіб. / О. А. Столярчук. Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. 136 с. Режим доступу:http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19502/1/O_Stoliarchuk_PSS_IL.pdf
5. Федоришин Г.М. *Психологічні особливості впливу сім'ї на становлення особистості*. Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ: Плай, 2000. Вип. 4. Ч. 2. С. 137144
6. Характеристики психології сім'ї : підручник. Університетська книга. 2018 р., 282 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/02infres>
3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>

Запитання до заліку

1. Розвиток науки про сім'ю, історичні зміни сім'ї та шлюбу
 2. Проблематика психологічних досліджень сім'ї та сімейних стосунків
 3. Сучасні дослідження сімейно-шлюбних відносин
 4. Функції сім'ї та фактори, що впливають на їх реалізацію.
 5. Особливості етапів життєдіяльності сім'ї.
 6. Структура сім'ї. Особливості сімей різного складу.
 7. Актуальність проблеми готовності молоді до вступу в шлюб. Визначення понять „готовність до вступу в шлюб” та „здібність до шлюбу”.
 8. Теорії вибору шлюбного партнера.
 9. Види готовності до вступу в шлюб.
 10. Проблема адекватних шлюбно-сімейних уявлень юнаків та дівчат.
 11. Дошлюбний період знайомства.
 12. Особливості функціонування молодої сім'ї.
 13. Підходи у вивченні сумісності.
 14. Сумісність як динамічна структура.
 15. Специфіка спілкування в сім'ї.
 16. Морально-психологічний смисл взаємної адаптації подружжя. Види адаптації.
 17. Особливості та класифікація сімейних конфліктів.
 18. Особливості та причини виникнення порушень життєдіяльності сучасної сім'ї.
 19. Розлучення та його наслідки.
 20. Типи порушень функціонування сім'ї, які обумовлюють психічну травматизацію особистості.
 21. Порушення основних сфер життєдіяльності сім'ї як джерело психічної травматизації особистості.
 22. Психологічна діагностика сім'ї
 23. Психологічна корекція сімейних стосунків: психологічне консультування та психотерапія
-